

Werking en toepassingen

Wat doet dit medicijn en waarbij wordt het gebruikt?

Dexamethason behoort tot de groep van de bijnierschors hormonen (corticosteroiden). Het heeft een ontstekingsremmende werking en vermindert overgevoeligheidsreacties en afweerreacties. Dexamethason kan ook worden gebruikt bij een tekort aan bijnierschors hormonen en samen met andere geneesmiddelen ter voorkoming van afstotingsreacties na een orgaantransplantatie.

Dexamethason is te gebruiken bij:

- Reumatische aandoeningen
- Afwijkingen van het bloed
- Maag-darm aandoeningen, zoals colitis ulcerosa en de ziekte van Crohn
- Luchtwegaandoeningen, zoals astma
- Aandoeningen waarbij de nieren minder goed werken, zoals het nefrotisch syndroom
- Aandoeningen aan het zenuwstelsel, zoals multiple sclerose
- Een ontsteking van het hersenvlies
- Hormonale aandoeningen,
- Aandoeningen aan het oog
- Ernstige allergische reacties
- Het onderdrukken van afweerreacties na een orgaantransplantatie
- Bepaalde vormen van kanker
- Het voorkomen van misselijkheid en braken ten gevolge van chemotherapie

Bijwerkingen

Op welke bijwerkingen moet ik letten?

Behalve het gewenste effect kan dit middel bijwerkingen geven, al krijgt zeker niet iedereen daarmee te maken.

De volgende bijwerkingen zijn gemeld:

Hormoonhuishouding

- Remming van de groei bij kinderen
- Ontstaan van het syndroom van Cushing (hormonale afwijking, verandering in de vetverdeling)
- Verminderde werking bijnier
- Het ontstaan of verergeren van diabetes mellitus (suikerziekte)
- Menstruatiestoornissen
- Het uitblijven van de menstruatie (amenorroe)

Zenuwstelsel

- Hoofdpijn
- Duizeligheid (vertigo)
- Slapeloosheid en rusteloosheid
- Stuiptrekken (convulsies)
- Psychiatrische bijwerkingen, zoals psychose, delier, verwardheid, depressie, manier, angst- en paniekstoornissen

Bloed, bloedvaten en hart

- Toename van het aantal rode of witte bloedcellen
- Verstopping van een (slag)ader als gevolg van een afgebroken stuk van een bloedstolsel (trombo-embolie)
- Verhoogde bloeddruk
- Puntvormige huidbloedingen in de huid of het slijmvlies

Maag- en darmstelsel

- Misselijkheid en braken
- Diarree of obstipatie

- Opgezette buik
- Irritatie van de maag
- Ontsteking van de alvleesklier (pancreatitis)

Spiereen en botten

- Spierpijn en spierzwakte
- Scheuren van pezen

Huid

- Het dunner worden van de huid (huidatrofie)
- Acne en huiduitslag
- Allergische huidreacties
- Roodheid en jeuk van de huid
- Roodheid van de huid in het gezicht (erytheem)
- Zweten
- Vertraagde wondgenezing
- Kleine bloedingen in de huid

Ogen

- Visusstoornissen, zoals wazig zien
- Oogafwijkingen, zoals een verhoogde oogdruk (glaucoom) of staar, (cataract)

Afweersysteem

- Vermindering van de weerstand, waardoor de kans op het krijgen van infecties groter is
- Overgevoelighedsreacties
- Zwellen van de huid of het slijmvlies (angio-oedeem)

Overig

- Vasthouden van vocht en zout
- Toename of afname van de eetlust
- Hik

Raadpleeg uw arts als u te veel last heeft van één van de bovengenoemde bijwerkingen of als u andere bijwerkingen ervaart waar u zich zorgen over maakt.

U kunt bijwerkingen daarnaast melden bij het Nederlands Bijwerkingen Centrum Lareb (website: www.lareb.nl). Door bijwerkingen hier te melden, kunt u ons helpen meer informatie te verkrijgen over de veiligheid van dit geneesmiddel.

Hoe, wanneer en hoelang?

Hoe moet ik dit medicijn gebruiken?

Kijk voor de juiste dosering altijd op het etiket van de apotheek. Voor het afmeten van de juiste hoeveelheid drank, kunt u het beste een maatbekertje gebruiken.

De dosering hangt af van het ziektebeeld en de ernst ervan. De gebruikelijke dosering is aanvankelijk 0,75 mg tot 15 mg per dag, veelal verdeeld in 2-4 doses. De algemene onderhoudstherapie is 1 tot 2 mg per dag.

Wanneer?

U mag het medicijn innemen op elk moment van de dag. Het beste kunt u vaste tijdstippen kiezen, dan vergeet u minder snel een dosis. Als u het 1 keer per dag gebruikt: bij voorkeur 's ochtends, bijvoorbeeld bij het ontbijt. Als u het 2 keer per dag gebruikt: 's ochtends en 's avonds, bijvoorbeeld voor het tandenpoetsen.

Door de dexamethason tijdens of net na een maaltijd in te nemen, vermindert u de kans op maagklachten.

Hoelang?

De duur van de behandeling is afhankelijk van de soort en ernst van de aandoening. Bij hevige ziekteverschijnselen wordt meestal een kuur van enkele dagen gegeven. Bij bijnierziekten kan dexamethason uw gehele leven gebruikt worden.

Dosis vergeten of teveel gebruikt?

Wat moet ik doen als ik een dosis ben vergeten?

Het is belangrijk dit medicijn consequent in te nemen. Mocht u toch een dosis vergeten zijn: neem deze dan zo snel mogelijk alsnog in, tenzij het bijna tijd is voor de volgende dosis. Neem nooit een dubbele dosis om een vergeten dosis in te halen. Neem de rest van de doseringen op de juiste tijd in.

Heeft u nog andere vragen over het gebruik van dit geneesmiddel? Neem dan contact op met uw arts of apotheker.

Wat u moet doen wanneer u teveel heeft gebruikt?

Wanneer u te veel heeft ingenomen, neem dan contact op met uw apotheker of behandelend arts.

Autorijden, alcohol, voeding

Als ik dit medicijn gebruik, mag ik dan autorijden?

Bij dit medicijn zijn hiervoor geen beperkingen.

Als ik dit medicijn gebruik, mag ik dan alcohol drinken?

Bij dit medicijn zijn hiervoor geen beperkingen.

Als ik dit medicijn gebruik, mag ik dan alles eten?

Bij dit medicijn zijn hiervoor geen beperkingen.

Wisselwerking

Heeft dit medicijn een wisselwerking met andere medicijnen?

Dit medicijn heeft wisselwerkingen met andere medicijnen. In de tekst hieronder staan alleen de werkzame stoffen van deze medicijnen, dus niet de merknamen. Of uw medicijn een van die werkzame stoffen bevat, kunt u nagaan in uw bijsluiter onder het kopje 'samenstelling'.

De medicijnen waarmee de belangrijkste wisselwerkingen optreden, zijn de volgende:

- **Ibuprofen, diclofenac, naproxen, acetylsalicylzuur en carbasalaatcalcium.** De combinatie van dexamethason met deze middelen kan de kans op het ontstaan van maagzweren verhogen.
- **Vaccins.** Vaccinatie met levende micro-organismen kan samen met dexamethason een infectie veroorzaken. Deze combinatie wordt bij voorkeur vermeden. Bij vaccins met een gedode verwekker kan het vaccin minder effectief zijn door een verminderde immuunrespons. Overleg hierover met uw arts of apotheker.
- **Carbamazepine, fenytoïne, fenobarbital en primidon** (middelen tegen epilepsie), **barbituraten** (verdoovende middelen), **rifampicine en rifabutine** (middelen tegen tuberculose). Gelijktijdig gebruik met dexamethason versnelt de verwijdering van dexamethason uit het lichaam, waardoor de hoeveelheid dexamethason in het bloed verlaagd wordt. Dit is van belang als u dexamethason langer dan twee weken achter elkaar gebruikt. Stoppen van de genoemde middelen zorgt voor een stijging van de hoeveelheid dexamethason. Overleg hierover met uw arts of apotheker.
- **Fenprocoumon en acenocoumarol**, bloedverdunners. Dexamethason kan de werking van deze middelen versterken. Overleg hierover met uw arts of apotheker.
- **Ciclosporine** (middel om afstotingsreactie na orgaantransplantatie tegen te gaan). Samen met dexamethason kan de ciclosporine spiegel sterk verhogen daarmee de kans op toxische effecten op de nieren toenemen.
- Sommige **medicijnen tegen HIV en hepatitis C**. Overleg hierover met uw arts of apotheker.

Twijfelt u eraan of één van de bovenstaande wisselwerkingen voor u van belang is? Neem dan contact op met uw apotheker of arts.

Zwangerschap en borstvoeding

Kan ik dit medicijn gebruiken als ik zwanger ben of wil worden?

Corticosteroïden kunnen tijdens de zwangerschap gebruikt worden, echter bij voorkeur hydrocortison, prednison en prednisolon, omdat deze de placenta in mindere mate passeren dan de andere corticosteroïden. Bij langdurig gebruik van dexamethason kan groeivertraging en onderdrukking van de functie van de bijnierschors van het ongeboren kind optreden. Overleg hierover met uw arts.

Bij substitutietherapie bij een bijnierschorsinsufficiëntie wordt geen groeivertraging of bijnierschorssuppressie bij de ongeborene verwacht. Substitutietherapie kan veilig tijdens de zwangerschap worden voortgezet.

Kan ik dit medicijn gebruiken als ik borstvoeding geef?

Van dexamethason is niet bekend of deze overgaat in de moedermelk. Wilt u borstvoeding geven, overleg dit dan met uw arts. Als dexamethason voor langere tijd gebruik wordt, wordt ontraden het middel te gebruiken als u borstvoeding geeft. Kortdurend gebruik van dexamethason is waarschijnlijk niet schadelijk voor het kind.

Wanneer niet gebruiken?

Wanneer mag ik dit medicijn niet gebruiken?

U mag dit middel niet gebruiken:

- Als u allergisch bent voor dexamethason of één van de hulpstoffen. Deze stoffen zijn te vinden onder 'Samenstelling'.
- Als u een acute virus, bacterie, schimmel of worminfectie heeft.
- Als u een maag- of darmzweer heeft.
- Als u bekend bent met een verhoogde oogdruk (glaucoom).

U moet extra voorzichtig zijn met dit geneesmiddel:

- Bij diabetes mellitus (suikerziekte).
- Bij tuberculose of een andere infectie, zoals herpes.
- Als u recent een maag- of darmzweer heeft gehad of darmafwijking heeft.
- Als uw nieren minder goed werken.
- Als u een vorm van spierzwakte heeft (myasthenia gravis).
- Als u recent een myocardinfarct heeft doorgemaakt.
- Als u bekend bent met een verhoogde bloeddruk (hypertensie).

Als u twijfelt of één van de bovenstaande situaties op u van toepassing is, raadpleeg dan uw arts of verpleegkundige.

Stoppen

Kan ik zomaar met dit medicijn stoppen?

Overleg met uw arts of u kunt stoppen met het gebruik van dexamethason. Wanneer u plotseling stopt met dexamethason kunnen de oorspronkelijke klachten terugkeren of ontwenningverschijnselen ontstaan, zoals spierpijn, trillen, duizeligheid, hoofdpijn, misselijkheid, zwakte en hartkloppingen.

Samenstelling

Wat zit er in dit medicijn?

De werkzame stof in dit geneesmiddel is dexamethasondiniumfosfaat. Eén ml drank bevat dexamethasondiniumfosfaat overeenkomend met 0,1 mg dexamethason. De andere stoffen in dit geneesmiddel zijn natriumdiwaterstoffosfaat-2-water, dinatriumwaterstoffosfaat-2-water, dinatriumedetaat-2-water, sorbitol, methylparahydroxybenzoesuur, propyleenglycol, bananenessence en gezuiverd water.

Bewaren

Hoe moet ik het medicijn bewaren?

Het geneesmiddel dient te worden bewaard in de originele verpakking, op een droge plaats bij kamertemperatuur (15-25°C) en buiten het bereik van kinderen. Onaangebroken is de drank 1 jaar houdbaar. Na openen van de drank is de deze maximaal 1 maand houdbaar. Bij vragen kunt u terecht bij uw apotheker.

Gebruik dit geneesmiddel niet meer na de uiterste houdbaarheidsdatum; deze is vermeld op het etiket.

Spoel geneesmiddelen niet door de gootsteen of de WC en gooi ze niet in de vuilnisbak. Vraag uw apotheker wat u met geneesmiddelen moet doen die niet meer nodig zijn. Ze worden dan op een verantwoorde manier vernietigd en ze komen niet in het milieu.

Buiten het zicht en bereik van kinderen houden.

Deze tekst is opgesteld door de afdeling Klinische Farmacie en Toxicologie (KFT), onderdeel van het LUMC. Hoewel bij het opstellen van de tekst uiterste zorgvuldigheid is betracht, is het LUMC niet aansprakelijk voor eventuele schade die zou kunnen voortvloeien uit enige onjuistheid in deze tekst.